

Instruks for Forsvarets forskningsinstitutt

fastsettes til bruk

Forsvarsdepartementet, 21. desember 2020.

Arne Røksund
departementsråd

Metadata

KORTTITTEL:	
SIKKERHETSGRADERING:	Ugradert
HJEMMEL:	Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten
GJELDER FOR:	Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)
UTGIVER:	Forsvarsdepartementet
SAKSBEHANDLENDE AVDELING:	Avdeling for forsvarspolitik og langtidsplanlegging
IKRAFTTREDELSE:	2021-01-01
FORRIGE VERSJON:	–

1. Innledning og formål.....	3
2. Forsvarsdepartementets styring.....	3
3. FFIs formål, tilknytningsform og organisering, ansvar og oppgaver.....	4
3.1. Formål.....	4
3.2. Tilknytning og organisering.....	4
3.3. Styrets ansvar og oppgaver.....	4
3.4. Administrerende direktørs ansvar og oppgaver.....	5
4. Styringsdialogen.....	6
4.1. Følgende dokumenter er sentrale i styringsdialogen (alfabetisk rekkefølge):.....	6
5. Ytterligere krav til virksomhetens styring og kontroll.....	6
5.1. Krigens folkerett.....	6
5.2. Krav til internrevisjon.....	7
5.3. Tilskuddsforvaltning.....	7
6. Rapportering til departementet.....	7
6.1. Periodisk rapportering.....	7
6.2. Årsrapport.....	7
6.3. Særskilte krav.....	8
7. Økonomisystem, regnskapsføring og rapportering.....	8
8. Ikrafttredelse.....	8

INSTRUKS FOR FFI

1. Innledning og formål

Instruksen er fastsatt av Forsvarsdepartementet (FD) den 21. desember 2020 i medhold av Reglement for økonomistyring i staten § 3. Instruksen trer i kraft fra 1. januar 2021. Denne instruksen erstatter Forsvarsdepartementet instruks for økonomi- og virksomhetsstyring i forsvarssektoren (fastsatt 3. mai 2019) og FDs instruks til administrerende direktør (AD) Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)¹. Reglement for økonomistyring i staten med tilhørende bestemmelser gjelder i sin helhet, med mindre virksomheten har fått innvilget unntak². Det vises også til FDs øvrige retningslinjer og regelverk for forsvarssektoren.

I henhold til Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 1.3 er instruksens formål å klargjøre myndighet og ansvar mellom Forsvarsdepartementet og Forsvarets forskningsinstitutt innenfor økonomi- og virksomhetsstyring. Denne instruksens, sammen med FFIs vedtekter, angir hvilken rolle, hvilken myndighet og hvilket ansvar virksomhetsledelsen i FFI har. Instruksens angir også hvilke krav departementet stiller til systemene, rutine og styringsprosessene i FFI. Instruksens virkeområde omfatter hele FFI, instituttets organisering og aktivitet.

2. Forsvarsdepartementets styring

Forsvarsdepartementet styrer FFI gjennom tildelingsbrev, supplerende tildelingsbrev og gjennom føringer eller beslutninger gitt i etatsstyringsmøtene. All styring skjer skriftlig og beslutninger fra etatsstyringsmøter formaliseres gjennom referat.

Instruksens inneholder tillegg og presiseringer til reglement for økonomistyring i staten (reglementet) og bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene) som departementet vil fremheve i etatsstyringen av FFI. FD kan fastsette unntak og foreta endringer i instruksens ved behov. Jamfør Kgl. Res.³ kan FD implementere endringer i vedtektene som ikke medfører endring i organisasjonsform. Disse skal fremlegges styret for uttalelse. I dette dokumentet omtales reglementet og bestemmelsene samlet som økonomiregelverket.

Forsvarsdepartementets ansvar

Forsvarsdepartementet har ansvar for utforming og iverksetting av norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk. I dette har departementet ansvar for samarbeid med andre stater og for myndighetsdelegering på tvers av statlige sektorer. Departementet utsteder tildelingsbrev til FFI, som fastsetter målsetninger og satsingsområder, slik at instituttet kan oppfylle Stortingets vedtak. I dette skal departementet påse at FFI utøver god styring og kontroll, og at FFI utvikles og forbedres i tråd med Stortingets vedtak og departementets fastsatte mål.

¹ Instruks for administrerende direktør Forsvarets forskningsinstitutt (AD FFI), fastsatt av Forsvarsdepartementet 1. september 2012

² Kopi av instruksens er sendt til Riksrevisjonen.

³ Kgl. Res. av 27. april 2012, Endring av vedtekter for Forsvarets forskningsinstitutt

3. FFIs formål, tilknytningsform og organisering, ansvar og oppgaver

3.1. Formål

FFI har til formål å ta frem relevant forskning og utvikling (FoU⁴) med utgangspunkt i instituttets militærteknologiske og realfaglige kompetanse. FFI skal gi den politiske og militære ledelsen rettidige, forskningsbaserte og uavhengige råd til utvikling av forsvarspolitik, forsvarsplanlegging og forvaltning av sektoren. Instituttet skal holde seg *à jour* med den vitenskapelige og teknologiske utviklingen og vurdere dennes mulige konsekvenser for forsvarssektoren.

3.2. Tilknytning og organisering

FFI er et statlig forvaltningsorgan direkte underlagt FD, med egne vedtekter og særskilte fullmakter. FFI har et styre bestående av en styreleder og fire styremedlemmer. Disse skal oppnevnes av regjeringen. I tillegg velger de ansatte to styremedlemmer⁵. FD forutsetter at valg av ansattrepresentanter følger gjeldende forskrifter til statsforetaksloven⁶.

Styret er FFIs øverste organ og har overordnet ansvar for instituttets virksomhet.

Den daglige ledelsen av virksomheten er delegert til AD FFI. Der økonomiregelverket bruker «virksomhetens leder» og «virksomheten» menes i denne instruks henholdsvis AD og FFI.

FFI er i hovedsak et oppdragsfinansiert institutt, men det mottar også en basisbevilgning som blant annet skal sikre instituttets uavhengighet i rådgivning og forskning.

3.3. Styrets ansvar og oppgaver

I henhold til FFIs vedtekter har styret ansvar for effektiv organisering og gjennomføring av den samlede virksomheten ved instituttet. Dette skal utføres i samsvar med instituttets formål og hovedoppgaver, og krav stilt i tildelingsbrevet. Styret har også ansvaret for at det foreligger tilstrekkelig styringsinformasjon både i et langsiktig og årlig perspektiv, der løpende resultatmålinger og evalueringer ses i sammenheng og utgjør en helhet.

Med bakgrunn i styringsdialogen med FD, skal styret fastsette strategier for FFI og påse at fastsatte mål og resultatkrav nås ressurseffektivt.

Styret skal sørge for at FFI har en hensiktsmessig internrevisjonsfunksjon, med en instruks hvor det fremgår at internrevisjonen skal følge etiske regler og standarder for profesjonell utøvelse av internrevisjon, slik utgitt av IIA Norge⁷. Kjerneprinsippene for profesjonell utøvelse av internrevisjon skal være en del av internrevisjonens rammeverk, og alle kjerneprinsippene må være gjeldende og fungere etter hensikt, både for internrevisor og for internrevisjonsfunksjonen.

Styret vedtar FFIs årlige planer og budsjett, og avlegger regnskap, periodisk rapportering og årsrapport til FD.

Styret vurderer risiko og sårbarhet for hele virksomhetens ansvarsområde, som en integrert del av systemet for styring og kontroll, og iverksetter avbøtende tiltak. Styret skal følge opp systemer og rutiner for kvalitetssikring av forskningen.

⁴ OECD (2015), Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, OECD Publishing, Paris, pkt. 2.2 (Norsk oversettelse fra Forskningsrådet: Forskning og utviklingsarbeid (FoU) er kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap - herunder kunnskap om mennesket, kultur og samfunn - og omfatter også bruken av denne kunnskapen til å finne nye anvendelser).

⁵ Vedtekter for FFI, datert 18. desember 2020

⁶ Forskrift til statsforetakslovens regler om de ansattes rett til representasjon i styre og bedriftsforsamling mv.

⁷ *The Institute of Internal Auditors Norge*, Norges interne revisorers forening.

Styret følger opp instituttets handlingsplaner og arbeid med FNs bærekraftsmål.

Prinsipielle spørsmål som måtte oppstå i FFIs arbeid, og som er av en slik karakter at de krever en politisk avklaring, skal legges frem for FD.

3.4. Administrerende direktørs ansvar og oppgaver

AD FFI er instituttets daglige leder og skal:

- Treffe vedtak i alle saker som ikke skal avgjøres av styret eller FD.
- Operasjonalisere mål og utarbeide gjennomføringsplaner i tråd med FDs mål og styrets vedtatte strategier.
- Legge til rette arbeidsvilkårene og de organisatoriske forhold på instituttet.
- Følge opp virksomhetsstyringen, inkludert HMS-arbeid, forebyggende sikkerhet og internkontrollsystemene til instituttet.
- Informere styret om FFIs virksomhet, utvikling og resultater, vesentlige interne og eksterne forhold, samt risikovurderinger og forslag til avbøtende tiltak.
- Drive FFI effektivt og i samsvar med de rammer og mål som er gitt av styret, FD og andre myndigheter.
- Se til at det utvikles gode holdninger og rutiner for kontakt med eksterne aktører, herunder etterlevelse av lover og instruksjoner om offentlighet og beskyttelse av informasjon.
- Uten opphold informere FD om saker som kan bli gjenstand for omfattende politisk- og/eller offentlig oppmerksomhet.
- Integre og dokumentere bærekraft som en del av instituttets virksomhet.
- Påse at instituttet samhandler godt med hele sektoren for å skape felles løsninger der dette er formålstjenlig.
- Støtte FSJ i løsning av Forsvarets militære oppdrag i fredstid.
- Påse at FFI tilfredsstiller gjeldende krav til beredskap og at instituttet har planer og prosedyrer for hvordan FFI skal løse sine oppgaver i krise og krig. Dette inkluderer:
 - o direkte og indirekte støtte til FSJ,
 - o beredskapskontroll fra FSJ i fredstid, og
 - o å påse at FFIs planer, inkludert bemanningsplaner, for beredskap og utførelse er i tråd med krigens folkerett.

AD FFI utøver instituttets rådgivende funksjon overfor den politiske og militære ledelse og skal:

- Påse at FD med underlagte etater blir støttet med den rådgivning FFI enten blir anmodet om eller instituttet selv mener er nødvendig.
- Informere om trekk ved den vitenskapelige og militærteknologiske utvikling som kan påvirke forutsetningene for forsvarspolitikken, forsvarsplanleggingen og forvaltningen i sektoren.
- Sørge for at FFI identifiserer, analyserer og fremfører helhetlige råd om forhold som FFI gjennom sin virksomhet og kompetanse står i en særstilling til å fange opp.

AD FFI i rollen som nasjonal representant:

- AD FFI representerer FD i ulike bi- og multinasjonale samarbeid. FD spesifiserer hvilke samarbeidsfora dette gjelder i tildelingsbrevet.
- Som norsk representant til internasjonale samarbeidsorgan skal AD FFI fremme norske forsvarspolitiske interesser slik at norsk forsvarsforskning kan bidra til den internasjonale innsatsen på området, samt at vi får best mulig nytte nasjonalt av denne innsatsen. I dette

arbeidet skal AD FFI vurdere hvilke saker som krever nærmere avklaring med FD⁸, anbefale norske posisjoner og rapportere om utfallet.

4. Styringsdialogen

Den årlige styringsdialogen mellom FD og FFI skal være forankret i gjeldende LTP, Prop. 1 S og Stortingets behandling av disse, økonomiregelverket, det årlige tildelingsbrevet, FFIs vedtekter og denne instruksen.

Det avholdes etatsstyringsmøte (ESM) i forbindelse med fremleggelse av periodisk rapportering og årsrapport (ÅR). ESM ifm. ÅR kan sammenfalle i tid med ESM for annen periodisk rapportering, men det skal adskilles i sak. Ytterligere ESM avholdes og tilpasses etter behov. Det skal skrives referat fra alle ESM. Forsvarsdepartementet sender kopi av referatene til Riksrevisjonen. Beslutninger og føringer skal formaliseres skriftlig i styringsdialogen. I hastesaker kan oppdrag unntaksvis gis muntlig, men skal følges opp skriftlig så raskt som mulig.

Måloppnåelse, langsiktige strategier, risikovurderinger og håndtering av risiko skal være sentrale tema i styringsdialogen med departementet.

4.1. Følgende dokumenter er sentrale i styringsdialogen (alfabetisk rekkefølge):

- FFIs vedtekter,
- Forsvarsdepartementets instruks til FFI,
- periodisk rapportering,
- referat fra ESM,
- tildelingsbrev og supplerende tildelingsbrev, og
- ÅR.

5. Ytterligere krav til virksomhetens styring og kontroll

FFIs internkontroll skal være tilpasset virksomhetens egenart. Risikovurderinger og risikohåndtering skal være en integrert del av FFIs system for internkontroll. Internkontrollen skal videreutvikles og følges opp gjennom en helhetlig og strukturert prosess som legger til rette for dokumentert læring og forbedring.

FFI skal dokumentere både etablert og gjennomført internkontroll. Det skal etableres interne styrende dokumenter innenfor de rammer som er fastsatt i norsk lov og økonomiregelverket, og som gjenspeiler FFIs risiko, vesentlighet og egenart.

5.1. Krigens folkerett

Krigens folkerett, nasjonal lovgivning og politisk vedtatte engasjementsregler fastsetter den juridiske rammen for bruk av militærmakt i væpnet konflikt. FFI skal sørge for at virksomheten er lagt opp i tråd med denne rammen.

Bruk av sivile i en funksjon eller til oppgaver som anses som direkte deltakelse i stridigheter slik dette er definert i Norsk manual i krigens folkerett er i strid med den generelle plikten til å beskytte sivile mot farene ved militære operasjoner. Nasjonalt regelverk forbyr derfor at sivile benyttes i funksjoner som innebærer slik direkte deltakelse. Sivile, som etter en konkret vurdering, fyller slike funksjoner i fredstid må erstattes av lovlige stridende i en væpnet konflikt. Alternativt må det iverksettes konkrete tiltak som gjør at de aktuelle personene er å anse som lovlige stridende, med de rettigheter

⁸ Eksempler kan være saker med store eller uoversiktlige virkninger, saker som utfordrer norske posisjoner eller saker med presedensvirkninger o.l.

og plikter som følger av krigens folkerett.

FFI har en plikt til å vurdere om nye krigføringsmetoder er i henhold til krigens folkerett. Det skal foretas en folkerettslig vurdering for å identifisere begrensninger i krigens folkerett og ta høyde for disse begrensningene ved vurderingen av nye krigføringsmetoder, herunder også materiellanskaffelser og utvikling av operative konsepter og konsepter for sivil støtte.

5.2. Krav til internrevisjon

FFI skal være organisert med en internrevisjon som har en egen instruks utgitt av styret.

Internrevisjonen skal utarbeide en årlig risikobasert revisjonsplan, som godkjennes av styret, og som styret oversender til Forsvarsdepartementet med kopi til Riksrevisjonen senest 10. januar hvert år.

Internrevisjonen skal også overlevere en årlig rapport om internrevisjonens virksomhet til styret, inkludert en overordnet uttalelse om modenheten av styrings- og kontrollprosessene etter sektorens modenhetsmodell for styring og kontroll. Denne sendes til Forsvarsdepartementet med kopi til Riksrevisjonen senest 20. januar påfølgende år.

Internrevisjonen utarbeider hensiktsmessige rapporter etter hver revisjon, og rapporterer disse direkte til styret. Styret sender revisjonsrapportene fra bekreftelsesoppdrag sammen med etatens plan for oppfølging, til Forsvarsdepartementet med kopi til Riksrevisjonen, løpende og uten ugrunnet opphold.

5.3. Tilskuddsforvaltning

Alle tilskudd skal forvaltes i henhold til Bestemmelser om økonomistyring i staten, kapittel 6. Tilskudd skal kun innvilges på bakgrunn av Stortingets budsjettvedtak. Eventuelle forslag til tilskudd skal spilles inn i forbindelse med etatens budsjettinnspill.

6. Rapportering til departementet

FFI skal gjennomføre løpende resultatmålinger og evalueringer for å følge opp måloppnåelse, ressursbruk, samt omfang og kvalitet i virksomhetens produkt- og tjenesteleveranser, herunder følge opp mål og krav som er gitt i tildelingsbrevet. Resultatoppnåelsen på alle sentrale ansvarsområder skal dokumenteres og rapporteres i tråd med føringene gitt i økonomiregelverket og tildelingsbrevet. FFI skal orientere FD om saker fra Riksrevisjonen. Alle brev fra FFI til Riksrevisjonen skal sendes med kopi til FD.

Den årlige rapporteringen stadfestes gjennom tildelingsbrevet.

6.1. Periodisk rapportering

FFI skal levere periodisk rapportering i tråd med kravene i tildelingsbrevet. Rapportene skal inneholde regnskapsrapportering for bevilgningsregnskapet og en avrapportering av virksomhetsregnskapet i tråd med fastsatte statlige regnskapsstandarder (SRS). Dessuten skal rapportene avgi status på måloppnåelsen opp mot målbildet fastsatt i tildelingsbrevet og andre rapporteringskrav fra økonomiregelverket, operative rapporteringskrav og tildelingsbrevet.

Øvrige krav til innholdet i rapportene skal fremgå av tildelingsbrevet.

6.2. Årsrapport

FFI skal levere en årsrapport, jf. bestemmelsene pkt. 1.6.1 og pkt. 2.3.3., og iht. gjeldende format og standard som fastsettes av rundskriv fra regjeringen.⁹ Årsregnskapet med noter skal utarbeides i tråd

⁹ Per oktober 2020 iht. R-115 Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap.

med bestemmelsenes pkt. 3.4 og skal inngå som en del av årsrapporten.

I årsrapportens del IV skal det gis en vurdering av om etatens styring og kontroll er tilpasset risiko og vesentlighet. Det skal redegjøres for hva som er grunnlaget for vurderingen, med konkret referanse til gjennomførte egevalueringer, kombinert med internrevisjonens vurderinger. Både egevalueringer og internrevisjonens vurdering skal gjennomføres etter sektorens modenhetsmodell for styring og kontroll. FFI skal kort omtale aktivitet i varslingskanalen. Årsrapporten kommer i tillegg til periodisk rapportering.

Øvrige rapporteringskrav for det enkelte budsjettår formidles i tildelingsbrevet.

6.3. Særskilte krav

Hvert år skal FFI rapportere om det er avdekket vesentlige svakheter, feil og mangler i opplegget for den interne styringen og kontrollen og om hvilke utbedringstiltak som eventuelt er iverksatt, jf. omtale av krav til FFIs internkontroll ovenfor. Videre skal FFI rapportere om det er avdekket vesentlige svakheter, feil og mangler i kritiske prosesser og aktiviteter.

Virksomhetens ledelse har ansvar for å følge opp at basisbevilgningen benyttes i tråd med intensjonen.

Kontroll av transaksjoner og delegering

AD FFI skal fastsette retningslinjer for videre delegering av budsjettdisponeringsmyndighet og utføring av attestasjon. FFI skal ha oversikt over hvem som har fått delegert budsjettdisponeringsmyndighet, tilsatte som kan gjennomføre attestasjon og tilsatte som har myndighet til å autorisere utbetalinger. Oversiktene skal være *à jour* til enhver tid og kunne legges frem for kontroll.

7. Økonomisystem, regnskapsføring og rapportering

FFI skal føre sitt virksomhetsregnskap i tråd med SRS som er fastsatt i rundskriv R-114.

Dersom Forsvarsdepartementet har fastsatt en kontoplan på eget område under obligatorisk siffernivå i standard kontoplan, skal FFI benytte denne i sitt virksomhetsregnskap.

FFI skal månedlig og ved årets slutt rapportere regnskapsopplysninger til statsregnskapet i tråd med gjeldende prinsipper, rutiner og frister.

8. Ikrafttredelse

Instruks for FFI trer i kraft med virkning fra 1. januar 2021.